

BİLİMDE İDEALİZMİ AYIKLAMAK

Bu sayıyla birlikte Madde, Diyalektik ve Toplum'un dördüncü cildinin ilk yarısını tamamlamış oluyoruz.

Madde, Diyalektik ve Toplum'un hedeflerinden başlıcasının sınıfsal nedenlerle günümüz biliminde gelişmekte olan alanların içine sızan idealizmi ortaya çıkarmak ve sağlam bir materyalist zeminde bir ayıklama işlemine tabi tutmak olduğunu biliyorsunuz. Bu sayıda bunun örneklerini bulacaksınız. Örneğin, dil ile ilgili çok sayıda metafizik kuram üretilmiştir. Oysa dilin de biyolojik ve toplumsal bir tarihi vardır, ancak dil evrimi içinde kavranabilir. Veya evrenin oluşumunda büyük patlama kuramı çok sayıda idealist kuramın ortalığa dökülmesine yol açmıştır. Sırtını diyalektik materyalizmin sağlam genellemelerine yaslayanlar burada yolunu kaybetmiyorlar. Yine genetik ile ilgili bulgular yeteneğin biyolojik kökenli olduğu gibi tek yönlü bir belirlenimciliği üretmiştir. Bu ve benzeri konularla uğraşan makalelerin bu sayıda yer almasından mutluluk duyuyoruz.

İlk dosyamız olan dilin evriminde dilbilimci Özgür Aydın ve Rifat Can Salman'ın *Üretici Dilbilim Çerçevesinde Dilin Evrimi: Eleştirel Bir Değerlendirme* başlıklı makalesi dilbilim alanındaki metafizik eğilimlere karşı bir eleştiri getiriyor. Sovyet biliminsanı Vıgotski'nin ise günümüzde bilimciler tarafından işe gelen şekilde ele alındığını ancak dilin gelişimine getirdiği Marksist yaklaşımın göz ardı edildiğini biliyoruz. Bu taraflılığa Özge Yılmaz *Vıgotski'de Pratik Bilinç Olarak Dil: Düşünmenin Toplumsal Kökeni* başlıklı makalesinde müdahale ediyor. Dilin evriminde *H. sapiens*'e dair özgücülük bir kez daha *FOXP2 geni etrafında* türetilmişti. Iraz Akış ve Erhan Nalçacı *Yeni Bilimsel Verilerin Işığında Dilin Evrimi ve FOXP2 Geni* başlıklı makalelerinde bu konuya açıklık getirmeye çalışıyorlar. Ruhan Alpaydın ise *Dil, Jest, Müzik* adlı makalesinde dilin evrimine jestleri ve müziği de katarak bakış açımızı genişletiyor.

Bu sayıdaki ikinci dosyamız ise Bilim ve Aydınlanma Akademisi tarafından düzenlenen Sosyalist Gelecek ve Planlana Sempozyumu kapsamındaki çalıştay bildirilerine dayanıyor. Bildiriler çalıştayda sunulduktan sonra gelen katkılar dikkate alınarak geliştirildi. Ayrıca MDT'ye başvuru sürecinde titiz bir editör ve hakem sürecinden geçerek makalelere dönüştü. Bu dosyanın ilk yazısı Eda Mermi tarafından kaleme alınan *Alman Demokratik Cumhuriyeti'nde Sağlık* başlığını taşıyor ve reel sosyalizmi belgeleme çalışmalarımıza önemli veriler sunuyor. Banu Karahan ise *Sosyalizm, Yaşlanma ve Sağlık: Yaşlı Bireylerde Görülen Kas İskelet Problemleri Önlenebilir mi?* başlıklı makalesinde kapitalizmde görülen sağlık sorunlarına eleştirel bir bakış ve bunların sosyalizmde nasıl aşılabacağına ilişkin bir ufuk sunuyor. Gizem Gül ve Ulaş Özer *Yeteneğin Genetik ve Çevresel*

Yönü: Müzikal Yetenek kavramı Nasıl Ele Alınmalı? adlı makalelerinde müzik alanında biyolojik belirlenimciliği toplumsal verilerin ışığında eleştiriyorlar. Bu dosyanın *Kapitalizm Koşullarında Yeşil Enerjinin Sınırları* başlıklı son makalesinde ise Turgut Yıldız temiz enerji diye ileri sürülen uygulamaların da piyasaya tabi olduğunu ve kapitalizm koşullarında çevre ve iklim sorunlarını aşmaya yaramayacağını ele alıyor.

Bu sayıda yeni bir dosya açıyoruz: *Anadolu tarihinin anlaşılmasında öncü bilim insanları*. Halet Çambel'in bu dosya dizisinde ilk bilim insanı olarak ele alınmasının boşa olmadığını Mehmet Özdoğan'ın *Öncü Kimliği İle Halet Çambel* yazısını okuyunca daha iyi kavriyoruz. Tarık Güçlütürk ile Uğur Kayrak'ın Halet Çambel üzerine yaptığı röportaj ek veriler sağlıyor. Ayrıca bu dosya ile daha önce belki yayınlanmamış Halet Çambel'in fotoğraflarını toplumla paylaştığımız için seviniyor ve fotoğrafları sağlayan Prof. Dr. Mehmet Özdoğan'a ve Tarık Güçlütürk'e teşekkür ediyoruz. Yine bu dosyada yaşamını Hititçe başta olmak üzere eski Anadolu dillerinin anlaşılmasına adanmış Oğuz Soysal ile yapılmış bir söyleşiye yer veriyoruz. Bu söyleşiyi Nihan Soycan'ın çevirisi ile İngilizce olarak da yayınlıyoruz.

Bu sayıda dosya dışı tek makale bulunuyor ancak girişte bahsettiğimiz gibi *Alternatif Evren Modelleri*'ni tartışmaya açtığı için çok önemli bir yazı olduğunu düşünüyoruz. Sevgi Karadağ, Alp Öztarhan ve Cem Oran tarafından yazılan bu makaledeki tartışmaların önümüzdeki sayılarda daha da gelişeceği ve açılacağını biliyoruz.

Bu sayının söyleşi kısmında ise bir bilim emektarı Prof. Dr. Aslı Tolun ile Zelal Özgür Durmuş'un yaptığı söyleşiye yer veriyoruz. Türkiye'de biyolojik evrim düşüncesinin savunucularından olan Aslı Tolun'un yaşam öyküsüne eğilen söyleşi Nida Yaren Yılmaz tarafından İngilizceye de çevrildi.

Kitap tanıtımında Gülay Dinçel *Tarihsel Gelişimi İçinde Marx'ın Düşüncesi* adlı kitabı tanıttı. Yazılama'dan yayınlanan ve editörlüğünü Nevzat Evrim Önal'ın yaptığı bu kitabın Marx'ın düşüncesinin tarih içinde gelişimini anlamak için çok yararlı bir eser olduğunu düşünüyoruz.

Bu sayının da okuyucularımız tarafından mümkün olduğu kadar etrafımıza duyurulması Madde, Diyalektik ve Toplum'da verilen aydınlanma düşüncesinin yayılmasını kolaylaştıracaktır.

Yaz aylarında önümüzdeki sayıda buluşmak üzere.

Madde, Diyalektik ve Toplum Yayın Kurulu